

יום ד', ה' בשבט תשס"ז (24 בינואר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

ראול ולנברג [סיום המאמר מאתמול]

בראשו העמיד את ג'ורג' וילהלם, יהודי הונגרי בוגר קיימברידג'. הוא לבש מדים של קצין ס.ס, ובגרמנית השוטפת שלו נתן הוראות, הציג מסמכים מזויפים ותבע שחרורם של יהודים שנתפסו בידי אנשי צלב החץ.

חודש דצמבר הגיע. ולנברג העביר את משרדיו לפשט, בעבר השני של הדנובה, בסמוך לגטו. הגדיל את צוות עובדיו, עד ל- 600 איש. ולנברג היה עסוק עכשיו גם באספקת מזון ליהודים שבגטו. הוא דיווח דיווח כספי מדויק על השימוש שלו בכסף. ולנברג תיעד את פעולותיו, שלח מיזכרים לאנשי צלב החץ ולס"ס כאילו היו ממשלה מסודרת שפונים אליה באופן מסודר, ואף שכר צלם מיוחד, שצילם עבורו את הפרעות שעשו ההונגרים ביהודים. לצילומים אלה היתה משמעות פוליטית חשובה: שלטון צלב החץ, בראשותו של סאלאשי, רצו הכרה בינלאומית בשלטונם, ובין השאר בהכרתה של שוודיה. ולנברג היה מציג את התמונות שצילמו עבורו ומאיים כי אם יימשכו מעשי הרצח, יעביר את התמונות לשוודיה, ובכך יימנע את הכרתה בשלטון ההונגרי.

הרוסים החלו במצור על בודפסט ב-כ"ב בכסלו תש"ה [8 בדצמבר 1944]. העיר כולה היתה לשדה קרב. הרוסים התקדמו לאט, היכו בעיר בתותחים, מטוסים רוסיים הפציצו את בודה, ואילו מטוסים גרמניים הפציצו את פשט, שם היו הגטאות. אייכמן הצליח לרכז יותר מ- 60,000 יהודים בגטו המרכזי. הגטו של ולנברג, הגטו הבינלאומי, כלל 30,000 יהודים. בנייני החסות לא היו מוגנים עוד: אנשי צלב החץ היו מתפרצים אליהם, לוקחים את יהודיהם ורוצחים אותם על הדנובה.

אלפי ילדים התגוררו במעונות מיוחדים, שהוקמו למענם על ידי הצלב האדום. ולנברג עשה כל מאמץ לבל יעברו לגטו המרכזי, שם צפויים היו למוות. הוא כתב מכתב לסאלאשי, ראש הממשלה שכבר עזב את בודפסט והקים ממשלה בעיר גבול ליד אוסטריה:

"גם בעתות מלחמה אוסרים המצפון והחוק על נקיטת פעולות איבה נגד ילדים. מדוע לכפות אפוא על יצורים תמימים אלה לגור במקומות שבהם לא יראו דבר זולת אומללות, כאב וייאוש? כל אומה תרבותית רוחשת כבוד לילדים, והעולם כולו יוכה תדהמה וכאב, אם הונגריה, שכל ימיה נהגה ברוח הנצרות והאבירות, תחליט לנקוט צעדים נגד ילדים."

יום לפני ערב חג המולד בא אייכמן עם אנשי ס"ס לבניין המועצה היהודית. לפני בריחתו מבודפסט, רצה לרצוח את חברי המועצה. הבניין היה ריק, ורק השוער היה בו. ולנברג ידע על התוכנית, והורה לחברי המועצה להעלם. למחרת עם שחר עזבו אייכמן ואנשיו את בודפסט, לפני שהרוסים יסגרו על העיר מכל צדדיה. הם ברחו לכיוון וינה.

בבודפסט נותרו קרוב ל- 100,000 יהודים. 300,000 בגטו הבינלאומי. 10 ימים היו עתידים לעבור עד שהרוסים יכבשו את בודפסט. ו- 10 ימים אלה היו גורליים לחיי היהודים. ולנברג עשה עסקה עם אנשי צלב החץ: הוא יספק להם מזון, אם יחדלו מפשיטות על הגטו. ארנו ויינה, מפקד צלב החץ, הסכים לעסקה. ולנברג סיכם את הדברים במכתב ובו רמזות לכך שכדאי לו לשמור על ההסכם:

"כי לא יטוש ה' עמו, ונחלתו לא יעזוב." [תהלים צ"ד 14]

מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **רביעי**

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של **כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם** בתוך שאר חולי ישראל, **ולשלומם של כל חיילי צה"ל**

יום ד', ה' בשבט תשס"ז (24 בינואר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

"ברצוני לקיים בזאת בכתובים את ההסכמים שהגענו אליהם אתמול. כן ברצוני לנצל הזדמנות זו כדי להודיעך שהעברתי לידיעתו של הוד מעלתו, עוצר שוודיה, את דבריי הידידותיים על שבדיה. הוד מעלתו ביקשני להביע את הכרת תודתו העמוקה, והוא מבקש להבטיחך כי הנציגות השוודית תעשה כל שביכולתה בימים קשים אלה וגם בעתיד, לסייע לאוכלוסייתה הנזקקת והחבולה של הונגריה."

ב-כ' בטבת תש"ה [jan.45.5] הוצעדו 5,000 יהודים מבתי החסות של ולנברג לגטו ולנברג הודיע לויינה, כי אל לו לצפות לחבילות המזון שהובטחו. העברת היהודים לגטו הופסקה. המפקד הגרמני של הס"ס, גנרל שמידטובר, הכין את השמדתם של יהודי הגטו. 500 מחיילי הרייך, ו-22 מאנשי צלב החץ נאספו במלון רויאל, כדי לרצוח את יהודי הגטו. הם בקשו סיוע ממאתיים הונגרים, מן הז'נדרמרייה. ולנברג העביר לגנרל הגרמני הודעה בה ציווה לומר לגנרל הגרמני, כי אם לא יימנע זאת, ידאג השוודי אישית לכך שבית הדין לפשעי מלחמה יאשים אותו ברצח ובהשמדת עם.

שמידטובר הרים טלפון והזעיק את איש צלב החץ, מפקד חיל המצב הגרמני ואת נציג הממשלה ההונגרית. "פזרו את אנשיכם", הורה, "לא יהיה פוגרום". הוא שלח את מפקד חיל המצב הגרמני למעצר. שארית יהודי הונגריה ניצלה. ב-16 בינואר הגיעו הרוסים אל הגטו הבינלאומי בפשט. למחרת [**ג' בשבט**] הגיעו אל הגטו המרכזי.

ולנברג רצה ליצור קשר עם הרוסים, וביקש להיפגש עם המפקדה הרוסית ועם הממשלה ההונגרית החדשה. הרוסים לקחו אותו לדרבצן, שם היתה המפקדה הרוסית. משם הועבר לידי ה-**נ.ק.ו.ד.** (הקרוי לאחר מכן **ק.ג.ב.**), הוסע למוסקבה, ונעלם. עדויות של אסירים דיווחו כי הוא נדד במחנות אסירים בכל רחבי רוסיה. אחת השיטות להעלים אסיר, בברית המועצות, היא להעביר אותו ממקום למקום, ובכך למנוע אפשרות לעקוב אחריו. תחילה לא התעניינה הממשלה השוודית בגורלו. מעט מעט החלה ההתעניינות גוברת, ובמקביל לה הכחישו הרוסים את קיומו. לאחר שנים הודו כי נאסר, אף מסרו למשפחה את תעודותיו שהיו שמורות בארכיון הק.ג.ב.

ראול ולנברג, שהציל עשרות אלפים מיהודי הונגריה - נעלם לבלי שוב.

[<http://www.daat.ac.il/daat/hungary/pirkey/11.htm>]

"כי לא יטוש ה' עמו, ונחלתו לא יעזוב." [תהלים צ"ד 14]

מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **רביעי**

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של **כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם** בתוך שאר חולי ישראל, **ולשלומם של כל חיילי צה"ל**